

sovega je prost in tako poljuden, da ga vsak kmet lahko razumi, ali včasih tudi prav oster, posebno kedar odgovarja načelnim protivnikom svojim, vselej pa točen in logičen. Ostalo bi še mi povedati, gospoda moja! gdektore črte iz privatnega življenja mnogokusnega sedemdesetletnega našega „očeta“! ali niti nameravam potrpežljivosti Vaše še dalje zaprositi, niti bi mi bilo mogoče silno množino njegovih izkušenj, dasi tudi v celo kratkih potezah, količkaj izerpiti. Zatorej le samo nekaj malega in to celo na kratko! Narodil se je Janez Bleiweis 19. novembra 1808. v mestu Kranju, kder mu je oče bil trgovec. Po dovršenju normalnih šol v rojstvenem mestu in gimnazijalnih v Ljubljani podal se je na vseučilišče v Beč in postal je tam l. 1832. dohtar zdravilstva. V Beču ostal še je potem nekoliko časa, l. 1841. pa je bil imenovan za profesorja rano-celniškega zavoda v Ljubljani. Dve leti poznej prevzel pa je tajništvo gospodarskega društva in isto leto počel izdavat „Novice“, kojih prvi list je 5. malega srpana 1843. zagledal beli dan. Da pa je onega časa, odkar se je v Avstriji ustavna vlada pričela, neprestano ud deželnega poslanstva, in kako se tam ponša kot branitelj pravic svojega naroda, vse to je celemu slovanskemu svetu dobro poznano, kakor tudi ta okolnost, da je zaradi svojih nebrojnih zaslug od mnogih občin in društev bil imenovan za častnega uda. Menje znana pa so morebiti tri odličja, izhajajoča od velemožnih koronanih glav, in te so po vremenu, kakor so mu bila podeljena, sledeča: Prvo sijajno odličje priposlano je bilo spisatelju Dr. Janezu Bleiweisu iz Nižnjega Novgoroda na Ruskem l. 1862. ob priliki praznovanja tisočletnice ruskega carstva. Ob onoj zgodi bilo se je namreč 25 Avstrijancev počastilo z različnimi redi, in med temi bil je tudi Dr. Janez Bleiweis. Vsi ti odlikovani slovanski spisatelji dobili so proslavljenje zgoli in samo za svoje literarne zasluge. Razun prvaka slovanske lingvistike, našega najožega krajana, sina ljutomerskih sladkih gor, profesorja Franja Miklošiča, koji je takrat dobil red svete Ane s „koronoj“, je tudi vredniku „Novic“ slava došla, in za njegov trud na polju slovanske književnosti krasi prsa Bleiweisova red svetega Vladimirja. Drugo veliko odličje dobil je avstrijski domoljub Dr. Janez Bleiweis od našega svetlega cesarja Franca Jožefa I., ki so z lastnoročnim pismom od 10. dec. 1866. g. Dr. Janezu Bleiweisu v priznanje izvrstne zvestobe in udanosti, vsestranske djanske podpore vladnih in vojaških naredeb, premilostno podelili viteški križ reda Franca Jožefa. Tudi tretje odlikovanje izhaja od našega cesarja in kranjskega vojvoda, ki so z najvišoj odloko meseca septembra t. l. g. Dr. Janeza Bleiweisa namestnikom deželnega glavarja za vojvodino kranjsko imenovali.

Kdo izmed nas bi tedaj ne bil ponosen tako zasluženega, tako odlikovanega moža imenovati

svojim rojakom? Kdo se pri teh radostnih dokazih visoke milosti nebi spomnil rečih slavnega pesnika: „Vse ga slavi, vsi so vneti, — Zvezda se na prsih sveti — Cesar clo ga čisla sam.“ — In zato ste pravo zadeli gospodje odborniki čitavnice naše, ko ste v sednici svoji dne 6. novembra v imenu našega društva jubilantu podelili ono najvišje odličje, s katerim društvo koga spoštovati zamore, naimenovavši gospoda doktarja Janeza Bleiweisa častnim udom čitalnice ptujske. Gospoda moja! Trdno sem osvedočen, da izražujem misli Vas vseh, či končam govor svoj z rečmi: Bog nam ohrani očeta Janeza Bleiweisa na srečo in diko drage naše očetnjave, da bi še dolgo let zanaprej, nam mlajšemu zarodu, svetil s svojim sijajnim zgledom skalovitega, neomadežanega značaja, neprestanega delovanja na polju narodne omike in žrtvovalnega rodoljubja! Slava našem častnemu udu! Živio še mnogaja leta!

Gospodarske stvari.

Kako dolgo se sme molzti krava, ki je za pleme.

M. Ne le za zdravje krave same je silno važnosti, da se ne molze dalj časa, ko šest mesecev po novi brejosti, ampak tudi za zdravje teleta, kterege nosi v sebi. Do šestega meseca brejosti je plod še majhen ali od tega časa se pa silno naglo razvija in raste. Če se sedaj breja krava še na dalje molze, je to na škodo na dve strani. Krava postane, ker se preveč izdeluje, lahko tuberkulozna in pogostoma izvrže. Najrajši izvržejo krave v sedmem mesecu brejosti. Če gre dobro, je tele slabo, malo za življenje sposobno, ki ima klico za bolehnost že v sebi. Treba je samo pokazati na krave, ki se z tropinami iz žganjarij krmijo in na njihova teleta, da se prepričamo o resničnosti prej rečenega. Znano je namreč, da ni krme, ki bi toliko mleka dajala, ko ravno žganjeve tropine. Pa tudi po nobeni drugi krmi ni toliko tuberkuloznih in sploh bolenih krav in tako malo za življenje sposobnih telet. Zgodi se, da nobeno, če tudi popolnoma iznošenih telet dalje ko tri do štiri dni pri življenju ne ostane, akoravno pije mleko od druge krave, ki se ne krmi z tropinami, ampak z drugo popolnoma zdravo klajo. Največa škoda pa za plemensko čredo je to, da postanejo po predolgem molzenju ravno najboljše mlekarice nezdrave. Ne smelo bi se toraj nikdar dalje, ko povedani čas, molzti, gotovo bi si bili dosti na boljšem, ko pa pri predolgem molzenju. Večidel prebivaveev mužavin na severnem Nemškem ima le po 10—15 krav. Pri teh pa gledajo na to, da kolikor mogoče vse meseca februarja in marca teletijo, da imajo potem do jeseni, ko krave v hlev postavijo, kolikor največ mleka. Odtod pa pustijo vse krave suho stati in jih nič več ne molzejo. Da imajo za domače potrebe kaj mleka, pustijo kravo na stari molži

ali dojbí, ki se pa drugo leto opita in zakolje. Do tega časa molzejo samo to kravo, dokler da druge krave niso na novi dojbí. Teh se pa celo zimo ne dotaknejo. Ako krava devet mesecev molzena ne daje toliko mleka, kolikor bi ga po tirjavah lastnikovih dati morala, ga gotovo tudi dosti več ne bode dala, če se tudi skoz celo leto molze. Vrh tega pa daje mleko, ki se po šestem mesecu brejosti od krave namolze, prav slab puter. Če je res, da je mleko od krav na stari dojbí t. j. od takih, ki niso breje, prav mastno, tako je pa tudi neovrgljiva skušnja, da je mleko od krav, ki so že visoko breje, prav voden in sploh slabo, rekel bi brez vse cene, ker toto mleko daje samo na sebi le malo putra, pa še tudi drugo mleko, kateremu se prilije, popači in skazi.

Največi dobiček pa, ako se breje krave delj časa suhe stati pustijo, je gotovo ta, da vsa živina bolj zdrava ostane; kajti največkrat izvira tuberkuloza pri kravah in neplodnost od predolgega molzenja brejih krav. Tudi izvržejo največkrat ravno zavolj tega najrajši.

M. Divja ali ptičja grašica. Ta plevel se iz žita le prav težko da odpraviti, nič manj težko kakor kokolj. Z pomočjo prav dobrega vejavnega mlina tako imenovanega triera se da iz semena spraviti in to se mora tudi na vsak način zgoditi, če se neče, da se vse žito zaplevali. Ta plevel se najbolj razširja po semenu. V časih, ko grašica v ozimini prav močno nastopa, se mora vse skup žito in plevel, predno dozori, pokositi in ko seno porabiti. Drugo leto se prideluje na tisti njivi osipavni sadež ali zelena klaja, fura. Da bi grašica med pšenico pozebala, tega pričakovati ne smemo.

Sejmovi na Štajerskem. 9. dec. sv. Ilj v Slov. goricah, Dobova, Buče, Brenska gora; 13. dec. Jurijev klošter, sv. Duh na Stari gori, sv. Križ na Murskem polju, sv. Peter pod sv. gorami, Žavec, Studenice; 14. dec. sv. Lorenc pri Celju; 15. dec. Slatina.

Sejmovi na Koroškem. 6. dec. Velikovec, Strassburg; 7. dec. Labod; 16. dec. Paternijon, 18. dec. Milstadt, 27. dec. Eberstajn.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Bleiweissova slovesnost.) V torek 19. nov. ob 2. popoldne zbirali so se slovenski in hrvaški veljaki v Tavčarjevem hôtelu (hôtél „Evropa“) k skupnemu obedu (banketu). Mnogo gostov je želelo sedeža, pa dvorana bila je že prenapolnjena. Prijatelj, ki se je tudi banketa udeleževal, mi je pravil, da je bila navdušenost nepopisljiva, posebno, ko je za kratko časa počastil skupščino tudi g. jubilar. Zvečer ob 8. uri pa smo se zopet vsi čestilci zbrali v lepi dvorani čitalnični, v kateri je g. dr. Bleiweiss predpoldne sprejemal različne deputacije. Prične se

slavnostna beseda, ktere se je razun slovenskih in hrvaških domorodcev in domorodkinj vdeleževal tudi g. deželni glavar kranjski, zastopnik deželne vlade kranjske, mestni župan ljubljanski itd. „Beseda“ se prične s tem, da se igra overtura iz Heroldove opere „Zampa“. Potem nastopi g. Grasselli, ter prične krepkim glasom slavnostni govor. Kmalu po pričetku govora pride v sobano g. jubilar dr. Bleiweiss, sprejet z nepopisljivo navdušenimi živjoklici. Po končanem govoru poje čitaln. pevski zbor. Sledijo za tem še druge pesmi, ktere so čitalnični pevci jako vrlo pevali, kar so njim vsi navzoči, Slovenci kakor Hrvati priznali. Ne smem na dalje, da bi ne omenil ginjivega prizora, ko stopi na oder gospa Valentova, ter deklamuje pesem Lojze Pesjakove, zloženo g. jubilarju na čast:

Glej žene slovenske Ti venec smo spléle,
Ter svoje v peresa vpisále imé.
O sprejmi ga milo! ker v slehernem spisu
Čestita razvneto Ti vdano srcé.

In žene slovenske goreče želimo,
Naj vrača in vrača denašnji se dan;
Ostani še dolgo, oj, oča domovja,
Uzor stanovitnosti, čast mu in bran!

Ko pesem konča, poda gospa Valentova g. jubilarju srebrn lavorov venec iz 78 peresc, katerih vsako je imelo vrezano ime domorodkinje, ki ga je darovala. Za gospo Val. stopi na oder mlada Primorkinja, katerih so bile 3 prišle v imenu primorskih žen in deklet g. jubilarju čestitat, v svoji narodni noši ter zagotavlja g. dr. Bleiweissu, da primorske žene bodo gledale na to, da se ondi chrani v mladini narodna slovanska zavest ter pokloni g. jubilarju velik krasen šopek. Vse to je g. Bleiweissa pa tudi navzoče tako ginilo, da so se njemu, kakor tudi mnogoterim pričujočim, solzice utrinjale iz očes. Prisrčno se toraj g. jubilar zahvali za to priznanje slovenskih žen in deklet. Neizmerno ga veseli, da tudi žene narodno čutijo, kar ga potrjuje v sladkem upanju, da naše delo ne bo brezuspešno, ter konča svoj govor z starim prigovorom: „Hiša ne stoji na zemlji, — Hiša stoji na ženi.“

Predno se je pričela igra, preberejo se nekteri telegrami. Vseh skupaj je došlo okoli 400. Nekteri so vzbudili neizrekljivo navdušenost. Podam tu en ruski, en česki, en hrvaški in en srbski telegram; morda marsikoga zanima tudi sorodni nam slavjanski jezik:

Rektor univerzitet Kazanske (na Ruskem) brzojavlja: Kazanski univerzitet sedmidesetletnuju godovščinu Vašego roždenija želaet Vam dolgo zdravstvovatj na poljzu Vašego naroda. Rektor: Oščokin. Iz Prage (v českem jeziku): Vudci naroda slovenskeho, bojovniku za pravo a pravdu, nehynouci slava. Pravnička jedota v Praze. Iz Zagreba: U ime svenčilištnoga senata čestitam slavnomu učenjaku, književniku, izbornomu rodoljbu k današnjoj svečanosti; čestitam takodjer